

Verkennend natuuronderzoek locatie Rhee- zerveenseweg / Bosrandweg te Rheezerveen

Oriënterend onderzoek naar het voorkomen van beschermde
natuurwaarden

Datum: 12-07-2015
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2015/12.07
Versie: C1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor een agrarisch perceel op de hoek van de Rheezeerveenseweg en de Bosrandweg in Rheezeerveen bestaan herontwikkelingsplannen. Op het agrarisch perceel wordt een woning ontwikkeld. Voor deze herontwikkeling is een bestemmingswijziging nodig en in dat kader is in opdracht van Aveco de Bondt een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de effecten van het voorgenomen plan op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1.1: Locatie plangebied (rood omlijnd).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de wet- en regelgeving voor natuur worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten of gebieden. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten, dan is voor de ingreep mogelijk een ont-heffing vereist op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. Indien sprake is van effecten op beschermde gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet vereist. Het verkennend natuuronderzoek kan tevens worden gebruikt voor de ruimtelijke onderbouwing in het kader van een bestemmingsplanwijzi-ging en/of een omgevingsvergunning.

2 Wettelijk kader

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) regelt de bescherming van belangrijke natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) in Nederland. Projecten, plannen of handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn op grond van artikel 19d Nbwet verboden. Ook projecten, plannen of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden kunnen verboden zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van EZ – kunnen een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De vergunning wordt pas afgegeven nadat een zogenaamde 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) voorziet sinds 1 april 2004 in bescherming van inheemse soorten planten en dieren. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens art. 2 van de Ffwet de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder mede verantwoordelijk voor de zorg en bescherming van flora en fauna.

Voor de bij wet aangewezen soorten moeten activiteiten, ruimtelijke ingrepen en ruimtelijk gebruik worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de wet. Beschermde planten mogen niet worden geplukt of beschadigd (art. 8), beschermde dieren mogen niet worden gedood, verwond, gevangen, of verontrust (art. 9 en 10) en voortplantings- en vaste rust- of verblijfsplaatsen mogen niet worden beschadigd of verstoord (art. 11). Bovendien is het niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben (art. 13). Wanneer als gevolg van activiteiten de effecten op beschermde soorten zodanig zijn dat daarmee deze bepalingen overtreden worden, dan dient daarvoor in bepaalde gevallen een ontheffing aangevraagd te worden.

In de Flora- en faunawet worden beschermde soorten ingedeeld in drie verschillende beschermingsniveaus:

Algemeen beschermde soorten

Voor algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten die te maken hebben met ruimtelijke ingrepen of beheer, mits de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt. Bij andere activiteiten moet wel een ontheffing worden aangevraagd. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht. Er zal altijd gezocht moeten worden naar manieren om de negatieve effecten te minimaliseren.

Overige beschermde soorten

Voor de iets zwaarder beschermde soorten (tabel 2 Ffwet) is voor ruimtelijke ingrepen wel een ontheffing vereist, tenzij er gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode biedt organisaties de mogelijkheid om bepaalde beheersmaatregelen of ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren zonder telkens daarvoor een (afzonderlijke) ontheffing te moeten aanvragen. In dat geval geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Het toetsingscriterium voor ontheffingverlening van tabel 2-soorten is het criterium van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Die mag niet in het geding komen.

Strikt beschermde soorten

De derde categorie zijn de strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffwet). Ten aanzien van deze beschermde soorten geldt dat altijd een ontheffing van de verbodsbepalingen moet worden aangevraagd. De ontheffing wordt alleen verleend indien uit onderzoek blijkt dat er een bij wet genoemde dwingende reden aan het plan ten grondslag ligt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie. Voor broedende vogels zijn er vrijwel geen ontheffingsmogelijkheden. Vogels zijn vooral kwetsbaar in hun broedperiode, daarom geldt in ieder geval dat in de buurt waar vogels broeden geen werkzaamheden mogen plaatsvinden in het broedseizoen (globaal van half maart tot begin augustus). Door het ministerie van EZ is een lijst opgesteld met vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn. Voor deze soorten geldt dat ze ook buiten het broedseizoen niet mogen worden verstoord of hun vaste rust- en verblijf mag worden aangetast.

2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. het NNN zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen het NNN vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken over wat wel en niet kan omtrent het NNN. Ze hebben dit in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gedaan. De afspraken zijn de 'Spelregels EHS', die ook gelden in het kader van het NNN. Concrete beleidsregels ten aanzien van het NNN in Overijssel zijn opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening van de provincie Overijssel.

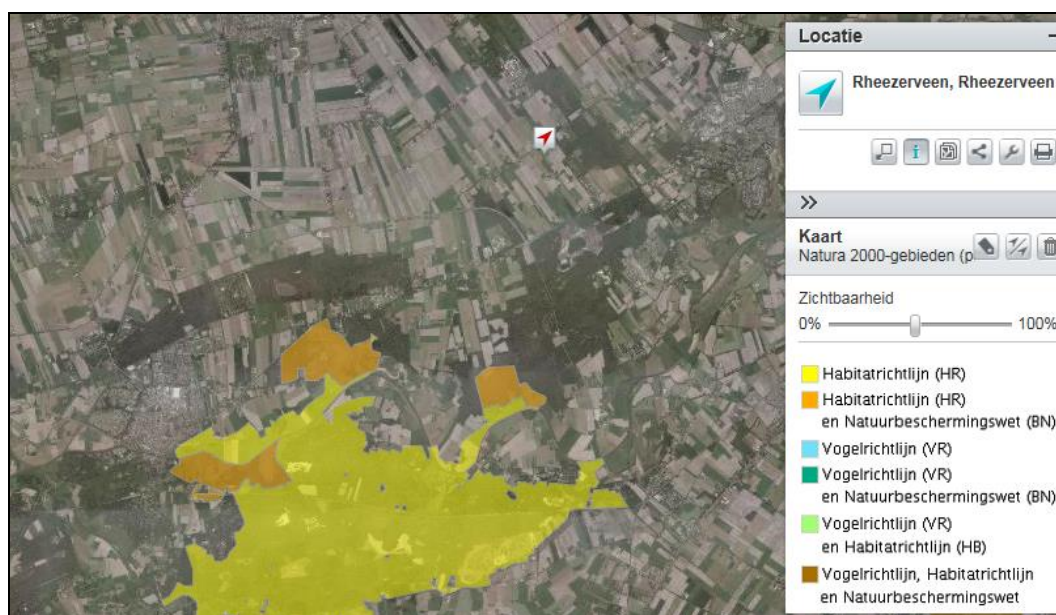
3 Resultaten

3.1 Werkwijze

Op basis van bestaande inventarisatiegegevens is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde gebieden en/of soorten in (de omgeving van) het plangebied. Hiervoor zijn o.a. verspreidingsatlassen gebruikt en digitale media als www.waarneming.nl en www.telmeel.nl. Aan de hand van deze bureaustudie is een inschatting gemaakt van welke beschermde gebieden en/of soorten er mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen.

3.2 Natuurbeschermingswetgebieden

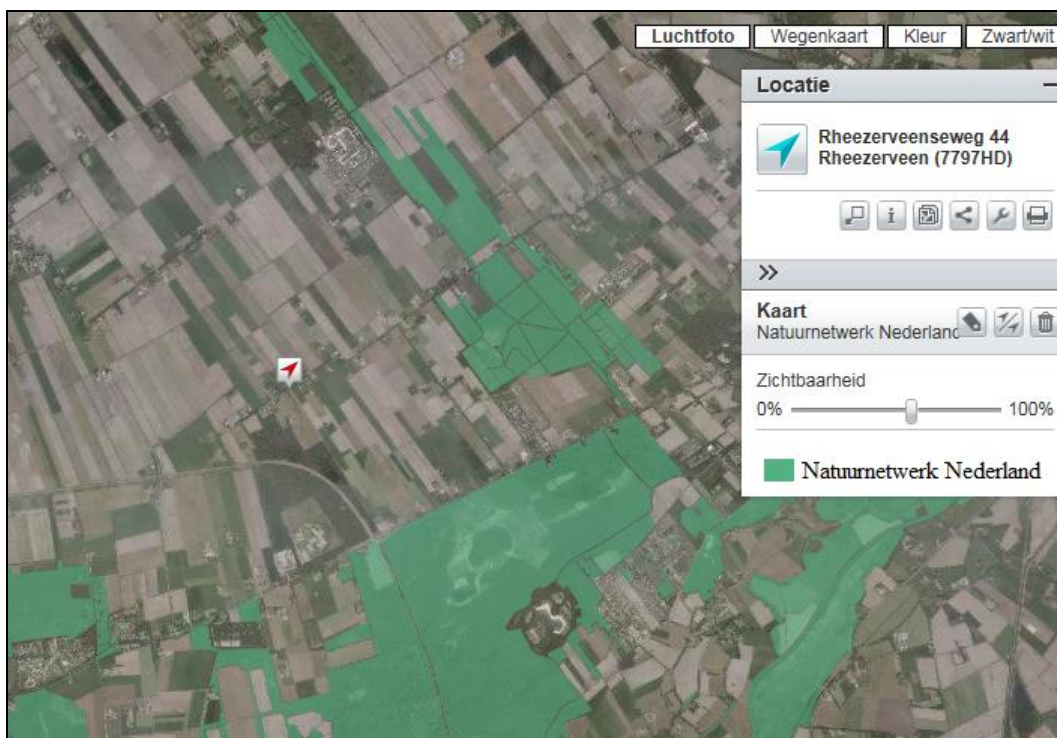
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een Natura 2000-gebied of een Beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied is het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied op ca. 4,5 km afstand van het plangebied. Andere Natura 2000-gebieden en/of Beschermde natuurmonumenten liggen op nog grotere afstand van het plangebied. Gezien de relatief grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied en de beperkte effectafstand van de ingreep, kan een aantasting van een Natuurbeschermingswetgebied op voorhand worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

Figuur 3.2: Ligging Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied (geel en oranje gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rode pijl). Bron: Atlas van Overijssel 2015.

3.3 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op 1,5 km afstand van het plangebied. Aangezien de ingreep plaatsvindt buiten de begrenzing van het NNN en effecten als gevolg van de ingreep niet optreden binnen het NNN, is van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN geen sprake. Nadere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.

Figuur 3.3: Ligging NNN (groen gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rode pijl). Bron: Atlas van Overijssel 2015.

3.4 Beschermde soorten

3.4.1 Flora

Het plangebied betreft een intensief beheerd graslandperceel en is niet geschikt als groeiplaats van beschermde plantensoorten. De aanwezigheid van beschermde soorten planten in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

3.4.2 Vogels

Het plangebied betreft een smal en intensief beheerd graslandperceel en is niet geschikt als broedgebied voor vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats zoals roofvogels en uilen. Rondom het plangebied staan enkele bomen en struweel, ook hier zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats aanwezig. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Wel kunnen in het grasland en in de singel aan de westzijde van het plangebied algemeen voorkomende weide- of zangvogels broeden. Om verstoring van mogelijk in het plangebied broedende vogels zonder jaarrond beschermde nestplaats te voorkomen, wordt aanbevolen om werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren of vooraf te (laten) controleren of er op dat moment vogels in het plangebied broeden. Het broedseizoen van vogels loopt globaal van half maart tot begin augustus. Wanneer verstoring van broedende vogels wordt voorkomen, is een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet niet aan de orde.

3.4.3 Zoogdieren

Vleermuizen

In het plangebied zijn geen gebouwen of bomen aanwezig. Aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Het plangebied zelf bevat ook geen optimaal leefgebied voor vleermuizen. De begroeiing

rondom het plangebied kan wel dienen als foerageergebied of vliegroute voor vleermuizen. Deze groenstructuren blijven behouden. Wanneer lichtverstoring tussen zonsondergang en zonsopkomst tijdens de aanlegfase wordt voorkomen, is geen sprake van een aantasting van foerageergebied of een vliegroute van vleermuizen. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

Overige zoogdiersoorten

Het plangebied bevat slechts zeer beperkt geschikt leefgebied voor overige zoogdiersoorten. Algemeen voorkomende muizensoorten zoals veldmuis bosspitsmuis en soorten als mol, egel en haas kunnen in het plangebied voorkomen. Voor zwaarder beschermde soorten zoals steenmarter, eekhoorn en veldspitsmuis die in de omgeving voorkomen is geen geschikt leefgebied in het plangebied aanwezig. In de omgeving komt de zwaarder beschermde das voor, maar het smalle droge graslandperceel bevat geen optimaal leefgebied voor de das. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is derhalve niet aan de orde.

Ten aanzien van de algemeen beschermde soorten muizen, egel, mol en haas (tabel 1 Ffwet) die mogelijk in het plangebied voorkomen geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

3.4.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen. In het plangebied ontbreekt oppervlaktewater wat kan dienen als leefgebied voor amfibieën, vissen en ringslang. Ook is geen geschikt landhabitat aanwezig voor beschermde soorten amfibieën en reptielen. De aanwezigheid van beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

3.4.5 Ongewervelden

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere beschermde soorten ongewervelden. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

4 Conclusie

4.1 Natuurbeschermingswet

Het voorgenomen plan leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998 ten aanzien van Natura 2000-gebieden en/of Beschermden natuurmonumenten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde. Het plan is uitvoerbaar in het licht van de Natuurbeschermingswet 1998.

4.2 Natuurnetwerk Nederland

Het voorgenomen plan leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de vigerende Omgevingsverordening van de provincie Overijssel ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland. Verdere toetsing in de vorm van een "Nee, tenzij-toets" is niet aan de orde.

4.3 Flora- en faunawet

Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor zwaardere beschermde (tabel 2 en/of 3 Ffwet) soorten planten en dieren. Wel kunnen enkele algemeen beschermde zoogdier-soorten zoals diverse muizensoorten, mol, egel en haas in het plangebied voorkomen. Het betreft algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ingrepen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

De bomen en het struweel rondom het plangebied zijn geschikt als broedgebied voor algemeen voorkomende (zang)vogels. Het plangebied zelf kan dienen als broedgebied voor weidevogels zoals Kievit en graspieper. Nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zoals roofvogels, uilen, roek en huismus zijn niet aanwezig in het plangebied. Nesten van vogelsoorten zonder jaarrond beschermde nestplaats zijn alleen beschermd als ze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen. Om verstoering van broedende vogels te voorkomen wordt aanbevolen om werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren of vooraf te (laten) controleren of er op dat moment vogels in het plangebied broeden. Het broedseizoen van vogels loopt globaal van half maart tot begin augustus.

De bomen en het struweel rondom het plangebied vormen geschikt foerageergebied voor veldmuizen. Ook kan sprake zijn van een vliegrouete van veldmuizen langs de bomen aan de Rheezeveenseweg. De bomen en het struweel blijven behouden. Wanneer lichtverstoering tussen zonsondergang en zonsopkomst tijdens de aanlegfase wordt voorkomen, is geen sprake van een aantasting van foerageergebied of een vliegrouete van veldmuizen. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is dan niet noodzakelijk.

Tabel 4.3: Conclusietabel Ffwet

Soorten	Aanwezig	Ontheffing nodig	Bestemmingsplan uitvoerbaar
Diverse tabel 1-soorten	Mogelijk	Nee, vrijstelling verbodsbepalingen Ffwet	Ja
Vogels	Mogelijk	Nee, geen soorten met jaarrond beschermde nestplaats. Verstoering van broedende vogels zonder jaarrond beschermde nestplaats moet wel worden voorkomen	Ja
Veldmuizen	Mogelijk	Nee, geen sprake van aan-	Ja

Soorten	Aanwezig	Ontheffing nodig	Bestemmingsplan uitvoerbaar
		tasting vaste rust- en verblijfplaatsen en behoud van voldoende foerageergebied en mogelijke vliegroutes	
Overige zwaarder beschermde soorten	Nee	Nee, geen sprake van aantasting vaste rust- en verblijfplaatsen en/of groeiplaatsen	Ja

5 Aanbevelingen

Om zorgvuldig te werken (conform de zorgplicht van artikel 2 Flora- en faunawet), wordt de volgende aanbeveling gedaan:

- Tijdens de werkzaamheden wordt zoveel als redelijkerwijs mogelijk rekening gehouden met soorten (zowel beschermde als niet-beschermde soorten). Werkzaamheden worden zoveel mogelijk in één richting uitgevoerd waardoor aanwezige dieren kunnen vluchten in de richting waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Indien tijdens de werkzaamheden soorten worden aangetroffen, dan wordt deze de mogelijkheid geboden om te vluchten of indien ze wegkruipen worden ze verplaatst naar delen van het terrein waar geen werkzaamheden (meer) plaatsvinden.